

Område:

Utbildning

Sidantal:

19

KOMMITTÉ 11 – UTBILDNING

STÄRK SVERIGE SOM KUNSKAPSNATION

Ett lands välfärd och tillväxt är i hög grad ett resultat av dess utbildningssystem. Sveriges framtida välstånd är beroende av att vi fortsätter vara en ledande kunskapsnation. Det är genom att ta tillvara ny kunskap som Sverige kan fortsätta vara ett välfärdsland där människor känner sig trygga att förverkliga sina idéer. Vi står inför kommande demografiska utmaningar med brist på arbetskraft, t.ex. inom vård och omsorg. Detta kommer att ställa större krav på kontinuerligt lärande och ny kunskap.

Centerpartiets utbildningspolitik utgår från individen. Vi tror på människans egen förmåga och drivkraft att söka kunskap. De utbildningssystem som finns idag måste dock bättre spegla dagens och morgondagens samhälle och arbetsmarknad. Det behövs människor som kan omsätta kunskap och förmåns tänka nytt. Vårt arbete med att uppgradera synen på kunskap behöver fortsätta. Vi får inte stanna i en ensidig syn på utbildningspolitikens uppdrag som enbart förmedlare av faktakunskaper. Det behövs ett mer entreprenöriellt förhållningssätt till kunskap och lärande, där man lär sig kritiskt och kreativt tänkande och att förstå sin omvärld - kunskaper som inte alltid är mätbara.

Centerpartiet vill:

- Att Centerpartiet till nästkommande partistämman tar fram ett förnyelseprogram för Centerpartiets utbildningspolitik
- Att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation
- Att synen på kunskap och lärande uppgraderas
- Att entreprenöriellt förhållningssätt till kunskap och lärande präglar det svenska skolväsendet
- Att digital kompetens samt tillgång till moderna lärverktyg uppmärksammas

ALLA ELEVER SKA KUNNA GÅ UT SKOLAN MED GODKÄNDA BETYG

Grunden i Centerpartiets skolpolitik är att alla elever ska ges samma grundförutsättningar för att kunna gå ut med godkända resultat från grund- och gymnasieskolan. Att det i dag är nästan en tredjedel av landets 20-åringar som inte har slutbetyg från gymnasieskolan är oacceptabelt. Detta är ett enormt slöseri med den potential alla unga människor utgör och innebär stora kostnader för samhället. Det har presenterats en rad rapporter (*Skolverket 2009, Finanspolitiska rådet-2011, SNS-2011*) som visar på att kunskapsnivåerna har försämrats i den svenska skolan - främst inom läsförståelse, matematik och naturkunskap. Samtidigt har skolan blivit mindre likvärdig. Att få bukt med denna negativa trend har varit ett av huvudspåren i Alliansens reformarbete.

För Centerpartiet är det självklart att prioritera tidiga stödinsatser i förskolan och grundskolan så att alla får en likvärdig chans att lyckas. Särskilt viktigt är det att förbättra för de elever som har någon form av funktionsnedsättning eller utvecklingsstörning, som kan påverka skolarbetet. Men det behövs även stimulansundervisning för de elever som går snabbt fram i skolan. Duktiga elever lämnas ofta ensamma och får höra att ”de klarar sig ju så bra själva”. Att inte känna uppmuntran och få den utveckling som behövs kan vara förödande för elevens framtida utveckling - särskilt kan det drabba barn utan stöd hemifrån.

En bra skolutbildning är avgörande för ungdomars chanser på arbetsmarknaden. Det handlar inte enbart om att få en bra kunskapsgrund utan även om en tidig introduktion till arbetslivet. Skolans kontakter med näringsliv och arbetsliv måste bli bättre och ses som en naturlig del i skolans verksamhet. Viktigt är även att kunskaper om entreprenörskap och entreprenöriellt lärande genomsyrar hela utbildningskedjan. Utbildning i entreprenörskap och ”ta-sig-församhet” tidigt i elevernas skolgång har visat sig ha mycket positiva effekter för unga människor att våga starta eget.

Sverige behöver satsa mer resurser på och få in nya perspektiv i skolforskningen. Liksom forskningen inom vården måste skolan bli mer arbetsplatsnära och evidensbaserad. Det finns en växande internationell insikt om att skolan behöver förändras i och med de ökade kunskaper som finns kring hjärnans utveckling och dess betydelse för elevers lärande och kunskapsutveckling. Skolforskningen bör ske inom tvärvetenskapliga ramar, där pedagogik, didaktik och naturvetenskap kan mötas. Centerpartiet föreslår därför att det införs ett särskilt ”Institut för tvärvetenskaplig skolforskning” där flera forskningsdiscipliner kan mötas.

Centerpartiet vill:

- Att tidiga insatser i skolan ska prioriteras
- Att barn med särskilda behov särskilt uppmärksammas
- Att förskolan ska ge en bra grund för barns sociala utveckling och ett livslångt lärande
- Att skolan ska arbeta och ge förutsättningar så att eleven uppnår kunskapsmålen
- Att möjlighet till ungt företagande ska finnas på alla skolor
- Att ett Institut för tvärvetenskaplig skolforskning bildas i syfte att få en ökad bredd och evidens i forskningen om skolan och lärandet

STÄRK LEDARSKAPET I SKOLAN

Ledarskapet är nyckeln till framgångsrika skolor. Det går att skapa framgångsrika skolor också i det mest utsatta bostadsområdena. Studier visar på att den sociala eller etniska elevsammansättningen i framgångsrika skolor inte behöver ha någon avgörande betydelse för skolresultaten (*SNS-2011, Grosin/T.Dolan, McKinsey 2010*). Skolledare och lärare måste våga ta och få utöva ansvar. I en framgångsrik skola har lärarna höga förväntningar på varje elev. Där är vuxna goda auktoriteter med ett professionellt ansvar för att ge barnen kunskap.

Alliansen har påbörjat ett reformarbete med att höja lärarnas profession genom en ny lärarutbildning och införande av lärarlegitimation. Detta är bra och viktigt. Men vi får inte skapa för rigida system så att bra lärare sällas bort eller att det uppstår rekryteringsproblem för kommunerna. Det måste därför finnas flera vägar in till läraryrket, genom att bl.a. använda validering.

Centerpartiet anser att det måste bli en tydligare koppling mellan att utföra ett bra arbete som lärare och få utdelning för detta i form av höjd lön och möjlighet till karriär- och kompetensutveckling. Individuell lönesättning ska tillämpas i syfte att stimulera goda skolledare och lärare. Skolorna bör därför hitta tydliga system för löneutvärdering, där duktiga lärare premieras. Detta kan på sikt innebära en ökad lönespridning inom lärarkåren, vilket är angeläget. Genom fortsatt mångfald och konkurrens bland skolaktörer tror vi också att lönespridningen kommer att öka. Centerpartiet avvisar idén om att staten ska ta över vissa delar av lönekostnaderna för lärare. En statlig lönepolitik för en viss yrkesgrupp riskerar att leda till oöverblickbara konsekvenser.

Det behövs ett nationellt rektorslyft i skolan. Rektorns roll behöver stärkas - både det pedagogiska och organisatoriska ledarskapet. Det är även viktigt att rektorerna blir mer

delaktiga och närvarande i undervisningen. Skolledning och kommunerna behöver uppmuntra lärare att satsa på fortbildning och forskarutbildning.

Centerpartiet vill:

- Att det ska finnas flera vägar in till läraryrket, genom att bl.a. använda validering
- Att duktiga lärare ska premieras genom bättre löneutveckling
- Införa ett nationellt rektorslyft

MÅNGFALD OCH LOKALT SJÄLVBESTÄMMANDE

Under 1990-talet genomfördes en rad stora skolreformer, bl. a. kommunaliseringen av skolan, friskolereformen och införandet av det fria skolvalet. För Centerpartiet var detta nödvändiga reformer för att öka skolornas självständighet och skapa en mångfald av skolaktörer och pedagogiska inriktningar.

Friskolereformen och det fria skolvalet var viktiga och nödvändiga reformer som i huvudsak har haft positiva effekter. Men vi ser att det kan finnas behov av justeringar i systemen. Det är dock inte friskolorna eller rätten att välja skola som skapat kunskapssegregationen. Skolan är snarare ett "offer" för segregationen i samhället. Bostadssegregationen spelar t.ex. större roll för inlåsning i segregerade miljöer än vad skolorna gör. Skolor som allvarligt missköter sitt uppdrag ska självklart kunna stängas. Skolinspektionen ska kunna vidta åtgärder mot de skolor som inte uppfyller de villkor som ställs - vilket ska gälla såväl kommunala som fristående skolor.

Kommunerna ska fortsatt vara huvudmän för skolan. Centerpartiet vill att besluten ska flyttas från kommunhusen till varje skola med mer självstyrande skolenheter. Vi har duktiga rektorer och lärare som vill och kan ta ansvar. Men staten måste styra i vissa centrala delar. Det måste finnas verksamhetsmål och läroplaner som är tydliga, bra lärarutbildning och en skolinspektion som har mandat att agera. Kommunerna måste dock ta ett större ansvar - särskilt i kommuner där skolorna visar på bristande resultat. Det finns många goda exempel runt om där skolor, med rektor i spetsen, bestämmer sig för att ändra riktning.

Centerpartiet vill:

- Värna friskolereformen
- Att kommunerna fortsatt ska vara huvudmän för skolan

INFÖR EN MODERN STUDENTEXAMEN MED FRISTÅENDE EXAMINATORER

Det behövs ytterligare insatser för att få bukt med de ojämlika studieresultaten. En lösning är att införa en nationell studentexamen. En studentexamen innebär att - utöver de nationella proven som ges i grund- och gymnasieskolan - ska alla elever i gymnasieskolan ta en studentexamen, som rättas och hanteras av fristående examinatorer. Dessa prov ska sedan kunna vara vägledande för elevernas slutbetyg. Genom att ha fristående examinatorer ökar också rättssäkerheten och likvärdigheten i betygssättningen. Samtidigt behöver även de nationella proven bli mer rättssäkra. Även dessa prov bör hanteras av för eleven fristående lärare/examinatorer och inte av ansvarig lärare.

Centerpartiet vill:

- Införa en modern studentexamen med fristående examinatorer
- Att de nationella proven bör hanteras av för eleven fristående examinatorer

FLEXIBLA FORMER FÖR KOMPETENSUTVECKLING

Alla måste få en andra chans till vidareutbildning. Det behövs därför en mångfald av vuxenutbildning såsom, komvux, folkhögskola och yrkeshögskola. Ett viktigt steg i att höja kvaliteten och flexibiliteten är att införa en valfrihetsreform inom vuxenutbildningen. Förutom kommuner och landsting bör studenterna även kunna välja fristående aktörer. Genom denna ökade valfrihet öppnar vi för en mångfald av aktörer där man fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller privat regi.

Regeringen har gett samtliga län/regioner ett uppdrag att etablera s.k. kompetensplattformar för samverkan inom kompetensförsörjning och utbildningsplanering. Regeringen har även gett ett antal olika myndigheter i uppdrag att samverka för att förbättra tillgången till efterfrågad kompetens. Kommande demografiska utmaningar kan komma att slå väldigt olika i Sveriges olika kommuner och län/regioner. Med anledning av detta kommer det att bli ännu viktigare med det regionala samarbetet kring arbetskraftsförsörjningen. Arbetet med att kartlägga och samordna de långsiktiga behoven av utbildning och arbetskraft behöver därför stärkas.

I detta arbete har yrkesutbildningarna en särskilt viktig roll. Alliansen har genomfört en rad förändringar för att stärka yrkesutbildningarna, men det behövs ytterligare satsningar för att möta den efterfrågan som finns. Centerpartiet anser t.ex. att särskilda satsningar bör göras

för att se till att även offentlig sektor öppnar upp för lärlings- och yrkesutbildningar. Vi behöver även ändra YH-myndighetens uppdrag så att flera av utbildningarna kan bli permanenta eller ges långa kontrakt. De svenska länen/regionerna tillsammans med det lokala näringslivet behöver få en ökad möjlighet att starta och dimensionera yrkesutbildningarna utifrån de specifika behov som behövs i regionen.

Livslångt lärande måste gälla för alla. En grupp som har särskilt svårt är de elever som gått i särskolan. Dessa elever måste ges ökade möjligheter att komma ut på arbetsmarknaden. Det bör därför utvecklas former för en eftergymnasial vidareutbildning för den som gått i särskola. En särhögskola skulle kunna organiseras på liknande sätt som YH-myndigheten, där staten står som kontrollant för kvalitet och fördelar statliga bidrag för utbildningen genom en myndighet.

Alliansregeringen har skärpt skollagen så att barn inte på felaktiga grunder ska skrivas in i särskolan. Detta är ett steg i rätt riktning. Men vi får inte glömma de elever som redan har hamnat fel i systemet och riskerar att hamna i utanförskap i unga år. Centerpartiet vill därför införa en form av sanningskommission om särskolan där en rad åtgärder införs för att ge upprättelse till de elever som drabbats.

Centerpartiet vill:

- Införa en valfrihetsreform inom vuxenutbildningen
- Att regionerna tar ett större ansvar för yrkeshögskoleutbildningarna, och att vissa utbildningar blir permanenta eller ges långa kontrakt
- Införa en särhögskola som ger större möjligheter till eftergymnasial utbildning för särskoleelever
- Tillsätta en sanningskommission om särskolan

EN LÄRANDE EKONOMI I HELA SVERIGE

Alliansen gör stora satsningar för att öka kvaliteten inom den högre utbildningen. Detta är viktigt och måste fortsätta. Framöver behövs insatser för att öka genomströmningen inom den högre utbildningen. En del i detta kan vara att ändra på den föråldrade terminsindelningen genom att ge lärosätena ökade möjligheter att införa flexibla terminsindelning. Ett treterminssystem skulle på ett smidigare sett underlätta för många studenter att genomföra sina studier.

Övergången från studier till arbete behöver bli smidigare. Idag är var femte student som tar examen fortfarande utan arbete ett år senare (Högskoleverket). Det måste bli lättare för välutbildade studenter att få in en fot på arbetsmarknaden. Centerpartiet vill därför - enligt dansk modell - införa s.k. studentmedarbetarsystem. Detta ska vara en anställningsform som ska kunna ingås genom frivilliga avtal mellan parterna. Studenter ska kunna anställas under studietiden till två tredjedelar av ingångslönen. Arbetet ska ha en koppling till den utbildning studenten går.

För Centerpartiet är det viktigt med högre utbildning i hela landet. Lärosätena ska utgöra viktiga tillväxtmotorer i sina län/regioner. Inom Alliansen pågår en diskussion om hur samgåenden av våra högskolor/universitet kan stimuleras. Centerpartiets utgångspunkt är att det är viktigt att värna de mindre lärosätena och att eventuella fusioner ska initieras och drivas av lärosätena själva utan statlig inblandning. Men vi ser också att alla inte kan göra eller vara bra på allt och att lärosätena mer bör satsa på specialisering och profilering.

Det behövs mer resurser till kvalitetshöjande åtgärder inom den högre utbildningen, där ökad lärarledd tid och fler undervisningstimmar kan vara en del i detta. För att klara en ökad konkurrens anser Centerpartiet att högskolorna behöver utveckla bättre strategier för hur omvärldens synpunkter ska kunna tas tillvara. Av särskild vikt är att få in de små företagen och entreprenörerna i samverkan med högskolorna.

Centerpartiet vill:

- Stimulera lärosätena till en flexiblare terminsindelning
- Införa ett system för studentmedarbetare
- Att högre utbildning med god kvalitet ska finnas i hela landet
- Att kvalitetsaspekten stärks i dagens resurstilldelningssystem för grundutbildningen

TRYGGARE STUDENTER

Ekonomi är väsentlig för att studenterna ska kunna bedriva sina studier framgångsrikt. Alliansregeringen har höjt studiemedlet med 350 kr/mån fr.o.m. 1 januari 2010, och fr.o.m. 2011 höjdes fribeloppet med cirka 30 000 kr om året. Fr.o.m. 1 juli 2011 höjdes studielånet med ytterligare 460 kr/mån. Detta är bra och viktiga prioriteringar.

För att stärka arbetslinjen och, för den som vill, möjliggöra arbete parallellt med studierna vill vi även på sikt att fribeloppsgränsen för lånedelen tas bort helt.

Studenter är en grupp som ofta hamnar mellan stolarna i socialförsäkringssystemen. Vi vill ha ett system för trygghet vid sjukdom, arbetslöshet och föräldraledighet som gäller lika för alla oavsett om du är företagare, student eller arbetar. Vi vill därför att Centerpartiet i den pågående socialförsäkringsutredningen driver att villkoren för att beräkna den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) ses över. Det gäller särskilt studenter och föräldralediga.

CSN har idag monopol på utlåning av studiemedel. Genom att låta privata aktörer konkurrera på marknaden skulle studenterna få större frihet i att välja långgivare.

Centerpartiet anser att regeringen bör pröva möjligheten att banker tar över delar av administrationen av studielånen, t.ex. tillägglånen.

Entreprenörskap ska genomsyra alla utbildningar. Efter avslutad examen ska det vara lika självklart att starta eget företag som att ta en anställning. Vi eftersträvar ett samhälle där företagande och entreprenörskap är lika självklart inom alla yrkeskategorier.

Sjuksköterskor, lärare, samhällsvetare, jurister och humanister ska alla ges förutsättningar och uppmuntran att vara företagare. Det är även viktigt att satsningar på Drivhuset och andra liknande aktörer på högskolor och universitet främjas.

Centerpartiet vill:

- Att inkomstprövningen för lånedelen helt slopas
- Att regeringen prövar möjligheten att banker tar över administrationen av tillägglånen
- Att entreprenörskap ska genomsyra alla utbildningar, och att satsningar på Drivhuset och andra liknande aktörer på högskolor och universitet främjas

MOTIONER

MOTION 11:1 INVESTERINGSSTÖD FÖR UPPRUSTNING AV SVENSKA SKOLMILJÖER

11:1 Att Centerpartiet verkar för hur en statlig reform skulle utformas så att ett investeringsstöd för nybyggnation och upprustning av de svenska skolmiljöerna skapar förutsättningar för Sveriges kommuner att vilja investera i nya förbättrade skolmiljöer.

Motionsyttrande: Motionären tar upp ett mycket angeläget problem i den svenska skolan. En bra arbetsmiljö är avgörande för att eleverna ska känna lugn och ro och få studiero. Detta gäller både den psykosociala som fysiska arbetsmiljö. Alliansen har genomfört en rad reformer för att förbättra den psykosociala arbetsmiljön.

Mer behöver göras för att förbättra skolornas fysiska arbetsmiljö, t.ex. skolor och kringliggande lokaler. Kommunerna har idag huvudansvaret för upprustning för skolornas lokaler. Det ligger också på kommunerna att prioritera så att medel avsätts för att rusta skolor och lokaler som inte uppfyller den standard man kan förvänta sig för en bra skolmiljö.

Tanken med ett investeringsstöd är bra, men vi ser inte att riktade satsningar löser problemen. Kommunerna måste här ta sitt ansvar att prioritera i sin budget till där pengar och resurser behövs.

Partistämman beslutade:

- Att avslå motion 11:1

MOTION 11: 2 ORDNING OCH UPPFÖRANDE I SKOLBETYGEN

11:2 Att Centerpartiet jobbar för att återinföra ordning och uppförande i skolbetygen.

Motionsyttrande: Hösten 2011 införs det nya betygssystemet i den svenska skolan. Den nya betygsskalan ska vara målrelaterad och med nationella betygskriterier för betygen A, C och E. Denna reform är viktig för att betygen ska bli mer rättssäkra och har ett större utrymme att fånga in elevens kunskapsutveckling. Betygen ska dock vara ett renodlat mätinstrument för elevernas ämneskunskaper och vara ett viktigt komplement till stöd för elevens skolutveckling.

En modern skola ska bygga kunskap och ge eleverna grunderna för både ansvarstagande och kreativt och kritiskt tänkande. Att införa betyg i ordning och uppförande vore ett felaktigt verktyg för att nå upp till en bra arbetsmiljö som behövs för elevens inläring. Det kan också leda till en stigmatisering av eleven utan att han/hon får den hjälp som behövs för att komma tillrätta med problemen. Det är skolans och lärarnas ansvar att skapa en bra arbetsmiljö för eleverna där hänsynstagande och gott uppförande råder.

Partistämman beslutade:

- Att avslå motion 11.2

MOTION 11:3 FLERA SKOLFORMER

11:3-1 Att det införs ett gymnasiealternativ som är lärlingskapande, mer praktiskt arbete och mindre läsa.

11:3-2 Att det införs ett 10:de skolår som hör till grundskolan där alla får prova på flera olika jobb - några som man väljer själv och några som är obligatoriska och där man får hjälp att utvärdera sina praktiktider för att komma fram till vad man vill arbeta med, vilket förmodligen skulle kunna göra att man lättare kommer "rätt" från början av sin gymnasietid/ yrkesbana.

Motionsyttrande: Motionären förslår ett 10:e skolår efter grundskolan där alla elever får prova på flera olika arbeten (i form av praktik/lärlingsutbildning) för att på detta sätt få arbetslivserfarenhet samt få en bild av vilken inriktning på gymnasiet som är den bästa. Motionären lyfter flera viktiga problem i den svenska skolan - dels bristen på kontakt med arbetslivet i tidiga åldrar, - och dels svårigheten att välja inriktning på studier i så pass unga år. För många ungdomar är det svårt att välja gymnasieprogram och rädslan för att välja "fel" kan skapa stor osäkerhet och beslutsvanda. Att införa ett separat skolår med endast arbetsorientering leder dock fel och är inte möjligt i det skolsystem som vi har idag. Vi tror snarare på att stärka studievägledningens roll i grund- och gymnasieskolan samt stärka samverkan mellan skola och arbetsliv redan tidigt i grundskolan.

Möjligheten för ungdomar att efter grundskolan gå ett mer yrkesinriktat program finns redan i och med den nya gymnasieskolan. En grundbult i reformen är just att stärka yrkesutbildningarna via särskilda yrkesprogram och lärlingsutbildningar. Det finns också stora möjligheter för eleverna att kunna byta inriktning på sina studier och senare i livet komplettera sin gymnasieutbildning.

Centerpartiet vill snarare förlänga skolplikten till 10 år, genom att göra förskoleklassen till en del av grundskolan. Skolan börjar då vid sex års ålder.

Partistämman beslutade:

- Att avslå motion 11:3

MOTION 11:4 FÖRSTATLIGA SKOLAN

11:4 Att Centerpartiet arbetar för ett förstatligande av skolan.

Motionsyttrande: För att grund- och gymnasieskolan ska kunna optimera sina resurser på bästa sätt behövs en tydlig och effektiv organisation och styrning. Vi delar motionärens synpunkter om att likvärdigheten i skolan behöver förbättras och att alla skolor i Sverige ska ges samma förutsättningar för att nå uppsatta mål.

Ett förstatligande av skolans huvudmannaskap löser dock inte styrningsproblemen. Det fanns effektivitets- och kvalitetsproblem även då skolan var statlig. Centerpartiet anser att kommunerna fortsatt ska vara huvudmän för skolan. Besluten ska snarare flyttas från kommunhusen till varje skola med mer självstyrande skolenheter.

Kommunerna måste dock ta ett större ansvar - särskilt i kommuner där skolorna visar på bristande resultat. Det finns många goda exempel runt om där skolor, med rektor i spetsen, bestämmer sig för att ändra riktning.

Allianspartierna har under förra mandatperioden påbörjat ett gediget reformarbete för att höja kvaliteten i den svenska skolan och öka likvärdigheten, bl.a. genom införandet av fler och bättre nationella prov och tätare skolinspektioner med inriktning på resultat. Sedan 1 juli 2011 gäller även en ny skollag. Skolinspektionens arbete och de nationella proven är viktiga och bra exempel på insatser för att minimera skillnaderna mellan olika kommuner.

Partistämman beslutade:

- Att avslå motion 11:4

MOTION 11:5 AVSKAFFA FASTA SKOLLOV

11:5 Att Centerpartiet verkar för att alla skollov tas bort och ersätts med motsvarande antal lediga dagar

Motionsyttrande: Motionären förslår att det gamla skollovet tas bort och ersätt med motsvarande antal lediga dagar. På detta sätt kan elevernas ledighet bättre synkroniseras med föräldrarnas semestrar.

Vi delar synpunkten på att en modern skola måste bli mer flexibel utifrån den omvärld vi lever i. Men att helt frånga de gemensamma skolloven skulle skapa stora problem för skolans

verksamhet och riskera att inverka negativt på elevernas arbetsmiljö. Det skulle dessutom bli mycket dyrare för skolorna att ha en verksamhet anpassad för helt flexibla skollov. Kommunerna har dock redan idag möjlighet att kunna förlägga skolloven mer flexibelt vad gäller t.ex. när i tiden skolloven ska ske. Detta är något vi bejakar.

Partistämman beslutade:

- Att avslå motion 11:5

MOTION 11:6 SKOLA, KULTUR OCH INTEGRATION

11:6-1 Att skolan ska ge alla barn en bra självkänsla

11:6-2 Att alla ska ha ett lagstadgat stöd att få hjälp utifrån särskilda behov

11:6-3 Att det behövs ett generöst stöd till minoritetsspråken samt att Sfi-undervisningen får ökad kvalitet och omfattning.

Motionsyttrande: Vi delar de förslag motionären lämnar. Förslagen ligger linje med det Centerpartiet kämpar för och som vi gemensamt med övriga allianspartier driver i regeringen.

Vår skolpolitik utgår från den enskilde eleven och att hon/han ska ges stöd och uppmuntran att utvecklas utifrån dess unika förmågor. En skola som ser eleven och vågar både ställa höga förväntningar och krav ger det självförtroende som behövs för framtida vuxenliv. I detta ingår även att stärka det rättsliga skyddet för eleverna så att de inte far illa i skolan.

Kulturen har en given del i den svenska skolan. Alliansen har bl.a. infört och utvecklat ”en skapande skola”. Detta gäller också för de s.k. officiella minoritetsspråken. Där har regeringen fr.o.m. 1 januari 2010 infört en ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk med syfte att stärka språkens roll i samhället och i skolan.

Utbildning är en nyckelfaktor för att vi ska uppnå en bra integration i samhället - det gäller både skolutbildning och eftergymnasial utbildning. En viktig del är att nyanlända snabbt får en bra grundutbildning i svenska. Idag har alla nyanlända rätt till Sfi-utbildning.

Utbildningen har dock under flertalet år inte hållit den kvalitet som behövs och med stora skillnader mellan kommunerna. Alliansregeringen har gjort flertalet satsningar - bl.a. inom ramen för det s.k. Sfi-lyftet - för att höja kvaliteten i Sfi:n och göra utbildningen mer flexibel.

Partistämman beslutade:

- Att samtliga att-satser motion 11:6 anses besvarade

MOTION 11:7, 11:8, 11:9 VILLKOR FÖR FRISTÅENDE OCH KOMMUNALA SKOLOR

11:7 Möjlighet för kommunala skolor att "behålla" ev. vinst utan att behöva återinvestera till kommunerna

11:8 Att Centerpartiet verkar för att ideella föreningar ges ett tydligt stöd i lämpliga former när de önskar överta driften av eller vill starta en friskola (t.ex. vid övertagande av nedläggningshotad kommunal skola)

11:9 Att Centerpartiet arbetar för att ändra Skolinspektionens uppdrag

Motionsyttrande: Motionärerna föreslår förändringar kopplat till fristående och kommunala skolors verksamhet och i Skolinspektionens styrning av skolorna.

Friskolereformen har varit positiv för Sverige och utgör en viktig del i Centerpartiets strävan mot ökad valfrihet och entreprenörskap inom välfärdssystemen. Skolinspektionen är en viktig garant för att skolorna upprätthåller god kvalitet. Alliansregeringen har förbättrat och stärkt Skolinspektionens tillsynsuppdrag, bl.a. genom den nya skollagen som trädde i kraft 1 juli 2011. Utifrån den samhällsutveckling som har varit sedan de stora skolreformerna på nittioalet anser vi kan finnas behov av justeringar i systemen och att Skolinspektionens tillsynsverksamhet kan behöva skärpas ytterligare. Vår utgångspunkt är dock att grunderna i reformen ska bestå.

Utvecklingen av friskolor är också av stor betydelse för bevarandet av byskolor. I flera fall har ideella krafter, t.ex. föräldrakooperativ, tagit över verksamheten där den kommunala skolan har varit tvungna att lägga ner på mindre orter. Kommunen har idag ingen skyldighet att stödja en friskoleetablering med ekonomiska resurser vid nedläggning av en kommunal skola. Därför bör det inte införas särskilda offentligt finansierade stödåtgärder vid en friskolas övertagande av en kommunal skola.

Idag står aktiebolagen för drygt 60 procent av det totala antal friskolor. En förutsättning för att kunna driva ett aktiebolag är att det ska kunna generera vinst, och som vilket bolag som helst kan företagaren själv bestämma hur vinsten ska användas. Samma möjligheter finns av naturliga skäl inte bland kommunala skolor. Den ev. budgetvinst som en kommunal skola

gör ska återinvesteras till kommunerna som sedan har med det i beräkningen för kommunens kommande budget. Det ligger på kommunens ansvar att prioritera resurser till de skolor som bäst behöver detta. Att skolorna själva skulle kunna återanvända sin vinst för eget bruk strider mot det kommunala huvudmannskapet.

Partistämman beslutade:

- Att avslå motion 11:7 och 11:8
- Att anse motion 11:9 besvarad

MOTION 11:10, 11:11, 11:12, 11:13, 11:14. FÖRÄNDRINGAR I GRUND- OCH GYMNASIESKOLANS ÄMNEN

11:10 Att Centerpartiet ska verka för att gymnasieskolan ska inrymma program som utbildar och höjer yrkeskunskapen inom sektorn hushållsnära tjänster.

11:11-1 Att ämnet drama ska kvarstå som tillvalskurs inom gymnasieskolan

11:11-2 Att intyg och betyg från annan etablerad dramaverksamhet i betygssättning tillgodoräknas en elev, då gymnasiet inte kunnat följa angiven kursplan

11:2-3 Att betyg i tillvalsämnet drama ska kunna överklagas

11:12-1 Att miljökunskap införs som ett eget ämne i grundskolan

11:12-2 Att denna undervisning betygssätts som eget ämne

11:12-3 Att denna utbildning ges ur ett neutralt och objektiva perspektiv, med utgång från tillgänglig och uppdaterad fakta

11:12-4 Att eleverna bör kunna skaffa sig en egen uppfattning utan att påverkas av lärares åsikter, men likväl bör utbildningen bedrivas i syfte att få eleverna medvetna om den globala uppvärmningens händelseförlopp

11:13 Att stämman beslutar att partiet ska verka för att en möjlighet att ta körkort blir obligatorisk på gymnasiet

11:14 Att stämman ger partistyrelsen i uppdrag att verka för ytterligare en inriktning på Naturbruksprogrammet med inriktning och programfördjupning i livsmedelskunskap

Motionsyttrande: Vilka ämnen som är obligatoriska i grund- och gymnasieskolans olika program framgår av läroplaner och kursplaner. Dessa är viktiga och behövs för att alla elever ska ha få samma baskunskaper och en likvärdig utbildning oavsett skola eller bostadsort. Centerpartiet har sedan länge arbetat för att det utöver de gemensamma kursplanerna behövs flexibilitet för skolan att påverka kursutbudet mer anpassat efter skolans behov.

Viktiga kunskapsområden som idrott och hälsa, konsumentkunskap, miljö och hållbar utveckling ingår redan idag som viktiga delar i grundskolan, som eget ämne eller som del i andra ämnen. Skolorna är också själva fria att inom ramen för de styrdokument som finns utöka eller styra in utbildningen på det sätt som passar just den skolan i den lokala skolplanen. Det är orimligt att få in alla önskemål om ämnen i skolan utan att ta bort något annat ämne. Vi bedömer därför att det inte finns behov av tillföra nya obligatoriska ämnen eller ändra timplanerna för de ämnen som idag redan ingår i skolan.

Det är också viktigt att skilja på vad som är skolans ansvar och vad som ligger utanför skolans ansvarsområde. Skolan kan och ska inte stå för alla samhälliga behov som finns för barns och ungas utveckling. Ett bra exempel på detta är behovet av stöd till unga för att ta körkort. Det är viktigt att unga uppmuntras att ta ett körkort, och om skolor vill ge den möjligheten till eleverna är det upp till skolorna själva. Men det är inte något som staten ska reglera som ett obligatoriskt åtagande för skolorna.

Genom den nya gymnasieskolan sker övergripande förändringar i programstrukturen, bl.a. försvinner de tidigare kärnämnen och ersätts av ett antal gymnasiegemensamma ämnen. Estetiska ämnen är inte obligatoriska i den nya gymnasieskolan. Istället ska kurser i estetiska ämnen alltid kunna erbjudas som individuellt val - dvs. alla elever som vill ska kunna läsa de kurserna. Den stora skillnaden är att det inte längre är obligatoriskt. På detta vis har de elever som vill stora möjligheten att satsa och utveckla sina estetiska kunskaper i skolan. Vi anser att gymnasieskolan tydligare än i dag måste förbereda eleverna för yrkeslivet och fortsatt yrkesutbildning - respektive för fortsatta studier vid universitet och högskolor. Därför kan inte antalet gymnasiegemensamma ämnen vara alltför stort. Vi tror att det finns andra former att uppmuntra elever till kreativt och estetiskt tänkande än att låsa sig till ämnesindelningen. Det handlar bl.a. om att stärka lärarnas pedagogiska uppdrag och att ge

dem större möjligheter att undervisa utanför de traditionella "katederramarna". Vi tror bl.a. att inlärningsprocessen kan förbättras genom att kombinera kreativa/estetiska ämnen med mer teoretiska ämnen, t.ex. musik och matematik. Ett sätt att utveckla detta är att föra in kulturlivet till skolan.

Idag finns ingen inriktning på det nationella programmet naturbruk som heter livsmedelskunskap. Om vi menar allvar med visionen om Matlandet Sverige, måste gymnasieskolan ges möjligheter att utbilda elever i hela kedjan från jord till bord. Att i ett tidigt skede ge elever möjligheter att se potentialen om livsmedelsproduktion är viktigt. Motion 11:14 bör därför bifallas.

Partistämman beslutade:

- Att avslå samtliga att-satser i motionerna 11:10 – 11:13
- Att bifalla motion 11:14

MOTION 11:15, 11:16, 11:17 VUXENUTBILDNING

11:15-att studiemedel införs även för den som vill gå en yrkesutbildning

11:16 Att insatser görs för att stödja etablering av fler aktörer inom vuxenutbildningsområdet

11:17 Att körkort införs i undervisningen på vårdlinjen i Sverige

Motionsyttrande: För Centerpartiet är vuxenutbildningen (kommunal vuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, folkhögskoleutbildning och studieförbund) viktig för det livslånga lärandet och för att alla under olika perioder i livet ska kunna läsa in en högskolebehörighet, komplettera sina studier eller satsa på en mer yrkesinriktad utbildning. Privata fristående aktörer får bedriva vuxenutbildning redan idag, men kommunen måste handla upp den. Det är kommunen som anvisar vilken utbildningsanordnare man ska gå hos. Vi vill att man som vuxenstuderande ska kunna välja själv var och hos vem man ska studera. För att öka den enskildes valmöjligheter till vidareutbildning anser Centerpartiet att det är dags att införa en valfrihetsreform även inom vuxenutbildningen. Förutom kommuner och landsting bör även privata fristående aktörer få bedriva vuxenutbildning. Genom denna ökade valfrihet öppnar vi för en mångfald av aktörer där man fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller privat regi.

Det är viktigt att vuxenutbildningen möjliggörs av ett generöst studiestödssystem. Parallellt med detta finns även möjlighet för arbetslösa att vid behov gå bristyrkesutbildningar inom arbetsförmedlingens regi. Idag finns således redan bra möjligheter för den som vill gå yrkesutbildningar.

Staten, eller kommunerna, ger årligen ramarna och budgetmedel för vuxenutbildningarna. Men det är utbildningsanordnarna själva som styr hur de prioriterar sin verksamhet. Om en utbildningsanordnare vill införa körkortsutbildning under skoltid är det upp till den egna skolan att ta det beslutet.

Partistämman beslutade:

- Att motion 11:15 ska anses besvarad
- Att bifalla motion 11:16
- Att avslå motion 11:17

MOTION 11:18, 11:19 HÖGRE UTBILDNING OCH FORSKNING

11:18-1 Att Centerpartiet verkar för att studiekostnaderna för eftergymnasiala utbildningar åligger respektive student

11:18-2 Att Centerpartiet verkar för att staten ska vara borgensman för alla som behöver låna pengar för högre utbildning

11:18-3 Att Centerpartiet verkar för att återbetalning av studielån ska vara avdragsgillt

11:19-1 Att Centerpartiet värnar om de unga universiteten och högskolorna ute i landet och underlättar för deras utveckling

11:19-2 Att Centerpartiet verkar för att det statliga anslaget till universitet och högskolor inte missgynnar de mindre ute i landet vid fördelning av forskningsanslag

Motionsyttrande: Det är viktigt att vi värnar att svensk offentlig utbildning ska vara avgiftsfri - även den högre utbildningen. Detta är en viktig hörnsten för Centerpartiets utbildningspolitik. Alla som vill och antas till en universitetsutbildning ska inte sällas bort pga. höga terminsavgifter eller orimligt tuffa villkor för studielån.

Studiestödet måste vara både samhällsekonomiskt hållbart, generellt, transparent och rättssäkert. Studiestödsutredningen lämnade hösten 2009 förslag till förändringar i studiestödssystemet. Utredningen landade bl.a. i att det inte var motiverat med några förändringar i administrationen av studiestödet. Vår bedömning är också att det under den närmaste framtiden inte är aktuellt med några förändringar inom återbetalningssystemet.

För Centerpartiet är det viktigt med högre utbildning i hela landet. Lärosätena ska utgöra viktiga tillväxtmotorer i sina län/regioner. Inom ramen för det gemensamma arbete vi gör inom alliansen för att förbättra kvalitén inom svenska högre utbildning och forskning driver vi sedan förra mandatperioden en tydlig linje att de förändringar som görs inte ska dränera de mindre lärosätena på resurser. Inför kommande forskningsproposition (2012) kommer vi ha ett särskilt fokus på detta. Det kan bl.a. handla om att vi bör utöka antalet kvalitetskriterier.

Samtidigt måste vi se att alla lärosäten inte kan göra eller vara bra på allt. Lärosätena måste bli bättre på att satsa på specialisering och profilering och ta fram det unika för just deras verksamhet.

Partistämman beslutade:

- Att avslå samtliga att-satser motion 11:18
- Att anse samtliga att-satser motion 11:19 vara besvarade

MOTION 11:20 DEN EUROPEISKA FORSKNINGSPOLITIKEN

11:20-1 Att Centerpartiet tar en ledande roll i utformningen av Sveriges forskningspolitik genom att förespråka ökade offentliga satsningar på forskning och genom att främja privata investeringar

11:20-2 att Centerpartiet verkar för att EU:s budget inom de ramar som finns ställs om till ökade forskningsresurser och att nuvarande resurser inom EU:s regional- och jordbruksområden i högre grad läggs på forskning.

11:20-3 Att Centerpartiet verkar för en radikal reform av forskningspolitiken inom EU i syfte att ett nytt system bygger på:

-administrativa förenklingar och minskad byråkrati

-ökat förtroende mellan medlemsstaterna och berörda forskningsinstitutioner

-mer makt och inflytande åt universitet och forskare

-ökad attraktivitet och tillgänglighet för små och medelstora företag

-en grundmurad kvalitetsprincip

11:20-4 Att Centerpartiet yrkar på ett tydligt jämställdhetsperspektiv inom alla forskningsprogram på svensk och europeisk nivå i syfte att kraftigt öka kvinnors deltagande inom forskningssektorn

11:20-5 Att Centerpartiet verkar för att svenska universitet och lärosäten ligger i topp när det gäller deltagande och prestanda i europeiska forskningsprogram

Motionsyttrande: Alliansregeringen har genomfört stora satsningar inom forskningspolitiken. Centerpartiet bör fortsatt agera som en drivande kraft för att utveckla och reformera forskningspolitiken på både nationell och internationell nivå. Ett område vi borde stärka är forskningspolitiken inom ramen för EU-samarbetet. Forskningspolitiken har allt att vinna genom samarbete över nationsgränserna. Vill vi visa att vi tar allvar med EU:s gemensamma forskningspolitik måste vi också stå upp för den och inte bara låta det bli vackra och övergripande formuleringar. Vi behöver göra verklighet av ambitionerna i ”Europa 2020-strategin” .

Både kvinnor och män ska få samma chanser inom forskarvärlden och till en akademisk karriär. Det är viktigt att ett tydligare jämställdhetsperspektiv finns i forskningsprogrammen. Vi anser också att villkoren för forskare och tillsättningen av professorer och doktorandtjänster ska ses över ur ett jämställdhetsperspektiv. Detta är dock ett ansvar för främst lärosäten och forskningsråden att förbättra.

Partistämman beslutade:

- Att anse motion 11:20 besvarad